PRAVOSL. BOHOSLOVECKÁ FAKULTA OZNAMUJE:

Pravosláv. bohoslovecká fakulta v Prešove **prijme na šk. rok 1979/80 uchádzačov o štúdium** na tejto fakulte za týchto podmienok:

a) **Do jednoročného prípravného kurzu pri PBF** môžu byť prijatí uchádzači, ak majú aspoň 17 rokov, ktorí nemohli ukončiť strednú školu 2. cyklu.

b) **Do 1. ročníka PBF** môžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú úplnú strednú školu s maturitou.

Vlastnoručne napísanú žiadosť treba zaslať na adr.: Pravosl. bohosl. fakulta, ul. Sládkovičova 23, 080 80 Prešov. Priložte tieto doklady:

1. krstný list, 2. posledné šk. vysvedčenie, 3. lekárske vysvedčenie o zdravotnom stave, 4. životopis v dvoch vyhotoveniach, 5. odporúčanie miestneho duchovného.

Žiadosti sa prijímajú do 30. mája 1979. Prijímacie pohovory sa budú konať na dekanáte PBF, o čom bude každý uchádzač zvlášť vyrozumený.

Dekanát PBF.

Budúce číslo vyjde 10. mája 1979

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: 080 01 Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. Helena Ferencová. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročne predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávku prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/0 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXV. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 4/1979

Zo sveta

Carihradský patriarchát. *Grécke pravoslávne arcibiskupstvo v USA zorganizovalo ženy — pravoslávne veriace — do organizácie, ktorá pomáha svojej cirkvi v starostlivosti o deti — siroty, o rozhárané manželstvá, o chorých a o starých občanov, ktorým poskytujú finančnú i duchovnú pomoc. Pomáhajú i študentom bohosloveckých škôl a organizujú zbierky. Ich činnosť kladne hodnotí i arcibiskup Jakovos. Pravoslávne grécke ženy v USA sú i nositeľkami gréckeho národnostného upovedomenia.*

Antiochijský patriarchát. *V nedožitých 97 rokoch a viac ako 60 rokov po svojej vysviacke zomrel metropolita bejrútsky Ilja Salibi, ktorý bol biskupom 53 rokov. Bol to veľký vlastenec, horlivý archijerej a mierutvorca.*

Alexandrijský patriarchát. *Centrum tohto patriarchátu je v monastieri sv. Sávu, ktorý bol vybudovaný r. 318. V chráme v tomto monastieri slúžil sv. Atanáz Alexandrijský, ktorý pri chráme dal vybudovať monastier. Roku 615 bol monastier zničený zemetrasením, za cisára Herakla znovuvybudovaný a zasvätený sv. Sávovi Osvietenému. Dodnes sa tu zachovali predmety veľkej náboženskej i kultúrnej hodnoty. V tomto chráme dodnes intronizujú patriarchov uvedenej cirkvi.*

Svetová rada cirkví. *V januári t. r. zasadal na Jamajke ústredný výbor tejto najrozšírenejšej organizácie, ktorá sa usiluje o jednotu všetkých kresťanov sveta. V priebehu rokovania zvolili na miesto zomrelého leningradského a novgorodského metropolitu Nikodima Jeho Svätosť patriarchu — katolikosa Eliáša, predstaviteľa gruzínskej pravoslávnej cirkvi, do funkcie jedného z piatich viceprezidentov SRC. Patriarcha Eliáš je priateľom našej cirkvi a bol u nás za svoju obetavú prácu v prospech sv. pravoslávia i za mierovú aktivitu vyznamenaný rádom sv. Cyrila a Metoda. Na zasadnutí došlo ďalej k prijatiu dvoch samostatných evanjelických cirkví, čím stúpol počet členských cirkví SRC, ktoré sa zúčastnia na spoločnom ekumenickom diele.*

Etiópia. Aktivizuje sa tu spolupráca medzi koptskou pravoslávnou cirkvou a tamojšími katolíkmi. Bola založená organizácia Misia z Európy, ktorá pomáha budovať koptské pravoslávne chrámy a patriarchálne budovy. Školia sa pomocní pracovníci pre cirkev. Komisia zložená z rímskokatolíkov a koptov mala niekoľko porád, ako spoločne obnoviť cirkevný život a dosiahnuť jednoty potrebnej pre blaho Etiópie.

Jordánsko. Neďaleko Chisbanu našli vzácnu vykopávku — veľký starobyzantský chrám — baziliku. Podľa mozaiky, bohoslužobných predmetov, nápisov zistili, že ide o chrám zo 7. stor.

Paschálne posolstvo
Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi v Československu

Christos voskrese!

Po veľkom pôste a predveľkonočnom týždni, kedy sme sa duchovne účastnili na utrpení a smrti Pána, nám Božia milosť dožičila svetlú radosť zo vzkriesenia Isusa Christa, ktoré je základom i nášho vzkriesenia.

V duchovnej radosti oslavujeme veľký sviatok Vzkriesenia Christovho a modlíme sa k Nemu o tú milosť, ktorá sa ako prameň vody živej vylieva za nás, zaplavuje naše srdcia láskou a pripravuje nás na život večný.

Na ceste do Emauz rozprával sa Isus Christos s učeníkmi Lukášom a Kleofášom, ktorí ešte nevedeli o Jeho vzkriesení. Najprv vniesol oheň do ich srdc zvesťou o Vzkriesení a potom sa im dal spoznať v „lámaní chleba". Nám sa Christos tiež dáva poznať vo sviatosti prijímania svojho prečistého Tela a svojej drahocennej Krvi. Christovo vzkriesenie utvrdzuje našu nádej na spásu a táto nádej je počiatkom splnenia tých najslávnejších prísľubov. Podľa slova svätého apoštola Pavla: „Sme spasení v nádeji" (Rim. 8, 24). V paschálnych pozdravoch a spevoch vyjadruje pravoslávna cirkev túžbu, aby sa v našich dušiach prebudila svetlá nádej na vlastné vzkriesenie a večný život v kráľovstve nášho Otca nebeského.

Do Christovho príchodu sa javil posmrtný život pre starozá-

konného človeka nejasne a hmlisto; duša sa v nepredstaviteľnej duchovnej oblasti ocitla ako cudzinec bez svetla a bez nádeje. Vzkriesením Christovým potom človek prestáva byť v nebeskom svete cudzincom, ako o tom píše svätý apoštol Pavel: „Nie ste už cudzincami a prisťahovalcami, máte práva svätých a patríte k Božej rodine" (Ef 2, 19). I Spasiteľ hovorí: „V dome môjho Otca je mnoho príbytkov" (Jn 14, 2). Veriaci v Christa vstúpia do Jeho kráľovstva ako verné a milujúce ovce Jeho duchovného stáda.

Radostné prisľúbenia nášho Spasiteľa Isusa Christa nás naplňajú vrúcnou nádejou. Po vzkriesení Spasiteľovom prestáva zem byť krajinou vyhnanstva, slzavým údolím; stáva sa miestom činov a zápasov, miestom prípravy na dokonalý život budúceho veku.

Vďaka vykupiteľskej obeti, ktorú priniesol za nás Syn Boží, smie človek ako Božie dieťa slobodne pristupovať k Bohu Otcovi nebeskému a prijímať z nevyčerpateľného prameňa Jeho darov všetko potrebné pre život: svetlo, rozum, pokoj, radosť, silu.

V deň sviatku Christovho Vzkriesenia nezostávame len pri paschálnej radosti; vzkriesený Pán nás učí láskou porážať zlo, milovať človeka a v mene tejto lásky konať dobro. Preto si pripomíname i svoju pozemskú povinnosť usilovať sa o upevnenie mieru, ktorý je základom harmonického rozvoja duchovných a telesných síl a schopností ľudskej osobnosti i základom rozvoja a blahobytu spoločnosti. Christove prikázania o láske a pokoji budeme nielen ochraňovať v srdciach, ale tiež realizovať všetkými dostupnými prostriedkami, najmä modlitbou a službou ľudstvu.

Pozdravujeme vás, drahí otcovia duchovní, bratia a sestry, pri príležitosti veľkého sviatku Vzkriesenia Christovho a vyprosujeme vám od nášho vzkrieseného Spasiteľa Isusa Christa hojnosť duchovných darov, zdravia, naplnenie sŕdc radosťou, pokojom a láskou a svetu mier. Svetlo Christovho vzkriesenia nech ožaruje našu cestu k mieru a blahu!

V o i s t i n u v o s k r e s e !

† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

† Nikolaj,
biskup prešovský
námestník metropolitu

† Cyril,
biskup michalovský

„Vskutku, je láska mocná ako smrť"

(Vľp 8,6)

Pokiaľ v nedeľu Tomášovu cirkev svätá aktualizuje otázku opravdivej viery, ktorá sa zakladá predovšetkým na pravdivosti a nemeniteľnosti slova Božieho, v tretiu nedeľu po Pasche kladie pred náš zrak príklady opravdivej lásky — ž e n y m y r o n o s i c e. Počas svojho pozemského účinkovania Isus Christos si získal mnoho priateľov a vyznavačov, šli za Ním celé zástupy, ako o tom na mnohých miestach svedčí evanjelium. Mnohých On zbavil od duševných i telesných neduhov, mnohých hriešnikov povolal k pokániu a ukázal im cestu do života večného. Avšak v rozhodujúcej chvíli Jeho života na zemi, keď sa priblížilo nesmierne utrpenie a kríž, za ktorými sa zračilo Jeho slávne vzkriesenie, ostali v Jeho blízkosti tí najvernejší, tí, ktorí sa dokázali povzniesť nad všetok strach a nebezpečenstvo a ich láska k Božskému Učiteľovi bola vskutku mocnejšia ako smrť. Od tejto chvíle prešlo mnoho storočí, však za celý ten čas mnohí z veriacich kresťanov boli na svojej ceste k spáse posilňovaní príkladom týchto žien. Tak je tomu dnes a tak to bude aj u našich potomkov, lebo sú to živé a nehynúce príklady opravdivej viery a lásky k nášmu Spasiteľovi.

Kto to boli ženy myronosice? Sú to tie ženy, ktoré v noci pred vzkriesením Christovým rozhodli sa navštíviť Jeho hrob a vzali so sebou aj väčšie množstvo drahého a voňavého oleja (myra), aby podľa východnej obyčaje mohli ním pomazať telo Isusovo a ukončiť tak pohrebný obrad, ktorý museli odložiť pre príchod židovskej Paschy.

Táto skupina žien teda nevznikla v tú noc, kedy Spasiteľ dovŕšil svoje spasiteľné dielo vzkriesením, ale už dávno predtým. Medzi mnohých poslucháčov Christových patrili aj ženy, ktoré sprevádzali Christa nielen preto, aby počuli Jeho božskú náuku, ale tiež preto, aby Mu pomáhali pri zabezpečovaní každodenných potrieb. Tento fakt zaznamenáva vo svojom evanjeliu ap. Lukáš, keď hovorí: „Potom (Isus) chodil po mestách a dedinách, kázal a zvestoval kráľovstvo Božie a dvanásti s Ním. A niektoré ženy, ktoré bol uzdravil od zlých duchov a z nemocí..., posluhovali Mu z toho, čo mali" (Lk 8, 3), t. j. zo svojho imania.

Z evanjelia a z tradície sa nám zachovali aj mená niektorých žien myronosíc: Mária Magdaléna, Mária, matka Jakubova, Salomia, Marta a Mária — sestry Lazárove, Johana, Zuzana, avšak mená mnohých ostali neznáme. Boli medzi nimi ženy bohaté i ženy z chudobnejších rodín. Tak napr. Johana bola manželkou Chúza, Herodesovho úradníka. Salomia, matka synov Zabedeových,

bola ženou rybára. Boli medzi nimi slobodné ženy, vdovy, matky a manželky. Ich láska a oddanosť k Christu sa prejavila predovšetkým v posledných dňoch verejného účinkovania Isusa Christa, najmä v dňoch Jeho utrpenia, kedy mnohí cúvli, ba rozpŕchli sa aj najbližší učeníci Christovi — apoštoli. Ženy myronosice patrili medzi tých nemnohých, ktorí stáli pod krížom, boli svedkami najväčšej udalosti ľudských dejín a utešovali Máriu, matku Spasiteľovu. Zostali na Golgote i po odchode Márie a ap. Jána a spolu s Nikodémom a Jozefom Arimatejským napomáhali pri pochovaní tela Christovho.

Keďže uloženie tela Christovho do hrobu sa konalo veľmi narýchlo, lebo sa blížila židovská Pascha, bolo nutné vynechať niektoré pohrebné zvyklosti, medziiným pomazanie mŕtveho voňavými látkami. Prečkali sobotu a znepokojovala ich myšlienka, či budú môcť v sobotu večer, keď sa skončil sviatok, nakúpiť voňavé veci a uskutočniť tento posledný prejav úcty k zomrelému Učiteľovi. Pred svitaním vybrali si cestu k svätému hrobu, kde ich čakalo veľké prekvapenie i neuveriteľná radosť. O tomto evanjelista Marek píše: „Keď sa pominula sobota..., nakúpili voňavých vecí, aby šli a pomazali Ho... A pozdvihnúc oči, videli kameň odvalený...". Keď však vošli do hrobu, anjel Pána im zvestoval: „Nebojte sa! Hľadáte Isusa Nazaretského, toho ukrižovaného? Vstal, niet Ho tu... Ale choďte, povedzte Jeho učeníkom, aj Petrovi, že vás predchádza do Galiley" (Mk 16, 1—7). Aby táto radosť nebola ničím narušená a spochybnená a bola tou najväčšou odmenou za prejavenú lásku k svojmu Učiteľovi, Isus Christos po svojom vzkriesení „na úsvite v prvý deň týždňa, zjavil sa najprv Márii Magdaléne" (Mk 16, 9), učeníkom a ostatným ženám. Evanjelista Matúš o tejto udalosti hovorí: „A ako šli zvestovať to Jeho učeníkom", t. j. to, že Isus vstal zmŕtvych, „Isus stretol sa s nimi a riekol: „Radujte sa"! A ony pristúpili, objali Mu nohy a klaňali sa Mu" (Mt 28, 9—10).

Za túto obetu lásky naša pravoslávna cirkev ctí si ženy myronosice ako sväté a prosí ich, aby aj ony svojimi modlitbami pred trónom Všemohúceho pomáhali nám na našej ceste k Christu, k životu večnému, k spáse a boli nám vždy príkladom lásky k Bohu i k ľuďom. Predovšetkým ich príklad nám hovorí o tom, aká má byť láska k Spasiteľovi. Opravdivá láska, to nie je krátkodobé vzplanutie srdca, ale taká láska, ktorá pretrváva stále a nepozná prekážok a nič ju nemôže oslabiť: ani radosť, ani blaho a šťastie, ani skúšky, ani nemoc a každé iné nešťastie. Nemáme byť podobní tým, o ktorých Spasiteľ povedal: „Na čas veria a v pokušení odstupujú" (Lk 8, 13). Ženy myronosice rov-

nako milovali svojho Učiteľa v čase, keď konal svoje veľké činy, ale aj vtedy, keď bol ponížený, súdený, keď zomieral na kríži a znášal to najväčšie utrpenie za spásu ľudského rodu, keď Jeho telo ležalo v hrobe a nepriatelia jasali z domnelého víťazstva.

Láska, akú prejavili k Isusu Christu ženy myronosice, to je tá láska, o ktorej On sám povedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou mysľou" (Mt 22, 37). Láska je tou silou, ktorá vie uschopniť človeka i na to najväčšie

duchovné hrdinstvo. V mene tejto lásky k nášmu Spasiteľovi nemali by sme sa vyhýbať nijakému duchovnému hrdinstvu, duchovnému snaženiu. Spomeňme tu aspoň niekoľko príkladov: počas veľkého pôstu zriekali sme sa istých pokrmov, čo pre niektorých kresťanov predstavovalo veľké sebazaprenie, hoci pôst slúži len dobru človeka, zúčastňovali sme sa trochu dlhších bohoslužieb, čo tiež od niektorých kresťanov vyžadovalo pevnosť vôle, pôst ako doba pokánia vyžadoval od nás zmenu života, zrieknutie sa mnohých zlých návykov a skutkov, ani toto nie je ľahké, ba možno povedať, že toto práve je najťažšie. Avšak všetko sa dá prekonať, v ženách myronosiciach máme veľký príklad, predovšetkým však v tom, že všetko svoje hrdinstvo konali z lásky k Isusu Christu. A či snáď my nemáme lásku k Nemu? Či snáď my nechceme byť Jeho dobrými učeníkmi? Či snáď my sme neschopní pochopiť pravdu evanjelia a uskutočňovať ju vo svojom živote? Kto chce prejaviť ozajstnú lásku k Isusu Christu, ten by mal milovať svätý chrám Boží a modlitbu v ňom, je to dom modlitby, dom Otca nášho nebeského. Tu v chráme sa zvestuje Jeho svätá vôľa, Jeho slovo, to isté slovo, ktoré vychádzalo z úst Isusa Christa počas Jeho pozemského účinkovania. Na svätom oltári sa koná sv. Eucharistia za všetkých žijúcich i zomrelých členov cirkvi. Tu v chráme pri každej bohoslužbe sú s nami neviditeľné aj nebeské mocnosti — anjeli, sú tu s nami členovia nebeskej cirkvi: apoštoli, proroci, evanjelisti, mučeníci, vyznavači a všetci svätí, tu v chráme neviditeľne sa za nás modlí aj naša Matka — Panna Mária, naša Orodovníčka. Koľko duchovného dobra a požehnania je v dome Božom, ale položme si otázku: Chodíme do chrámu často a s láskou, ako sa na deti Božie patrí? Odpoveď u každého z nás bude zrejme zložitá, lebo takým je i naše vnútro!

Keď chceme mať opravdivú lásku k Bohu, ukážme ju predovšetkým v láske k našim blížnym a nikdy nezabúdajme na slová Spasiteľa: „Čokoľvek ste urobili jednému z tých mojich najmenších bratov, mne ste urobili" (Mt 25, 40). A nielen k tým, čo ešte s nami žijú tu na zemi, ale ukážme túto lásku aj k tým, čo už odišli od nás do života večného. Mnohí z nich potrebujú naše modlitby, modlitby cirkvi svätej. Hlava nebeskej i pozemskej cirkvi — Pán náš Isus Christos — zjednocuje v sebe všetkých nás, živých i mŕtvych. Mŕtvi sú mŕtvi iba telom, ktoré došlo odpočinutia, avšak čakajú na vzkriesenie svojich tiel, takže nie sú mŕtvi v pravom slova zmysle, lebo „Boh nie je Bohom mŕtvych, ale živých" (Mt 22, 32).

Milovať Boha a v mene tejto lásky milovať aj svojho blížneho,

živého i mŕtveho, — to je svätá povinnosť každého opravdivého kresťana. O posilnenie tejto lásky prosíme v tieto dni aj sväté ženy myronosice, ich príkladom sa poučujeme a povzbudzujeme.

Zakončime túto našu krátku úvahu o ženách myronosiciach cirkevnou piesňou, ktorá znie: „Radovatisja myronosicam povelil jesi, plač pramatere utolil jesi voskresenijem tvojim Christe Bože, apostolom že tvojim propovidati povelil jesi: Spas voskres od hroba" (Kondak sviatku).

Radujme sa s nimi aj my a svojou vierou a životom zvestujme Christovo vzkriesenie! P. S.

Životné jubileum arcipastiera

Dňa 28. januára 1979 sa dožil zlatého životného jubilea — 50 rokov — významný arcipastier ruskej pravoslávnej cirkvi, Vysokopreosvietený Filaret, metropolita kyjevský a haličský, exarcha Ukrajiny. Metropolita Filaret (obč. menom Michail Antovič Denisenko) sa narodil 28. januára 1929 v rodine baníka. Do odeského duchovného seminára vstúpil po ukončení strednej školy v roku 1946. Onedlho prestúpil do tretieho ročníka a v roku 1948 sa stal už poslucháčom Moskovskej duchovnej akadémie. V druhom ročníku prijal mníšske postrihnutie a krátko potom, 15. januára 1950, ho patriarcha Alexij vysvätil za hierodiakona. V roku 1952 sa stáva hieromonachom. Po absolvovaní akadémie v r. 1952 sa venuje pedagogickej práci. Už r. 1954 sa stáva docentom akadémie a pomocníkom inšpektora. Dňa 4. februára 1962 bol vysvätený za biskupa a stal sa najprv vikárom leningradskej akdémie a neskôr exarchom Ukrajiny. Významná je i jeho mierová práca. V KMK zastáva funkciu predsedu komisie pre pokračovanie práce. Životné jubileum metropolitu Filareta sa pripomenulo slávnostne. Dňa 22. 2. začali prichádzať eparchiálni archijereji ukrajinského exarchátu. Autor bol hosťom za našu cirkev. Oslava jubilea sa konala 23. februára. O 18. hod. sa zhromaždili archijereji, duchovenstvo a veriaci v katedrálnom chráme sv. Vladimíra, založenom r. 1862. Predstavenstvo chrámu malo záujem, aby chrám vyzdobil čo najlepší výtvarník. Historik umenia kyjevskej univerzity prof. A. V. Prachov vtedy požiadal o túto prácu slávneho maliara Viktora Michailoviča Vasnecova, ktorý sa na šesť rokov presťahoval do Kyjeva a po tejto dobe dokončoval prácu tak, že dochádzal z Moskvy. Preslávila ho najmä výzdoba oltárneho priestoru: Bohorodička a výjav Chris-

tos podáva sväté prijímanie apoštolom. Nástenné maľby a ikony pôsobia mohutnou duchovnou silou. Pripomeňme si ešte, že sme mali potešenie medzi duchovenstvom našej cirkvi mať jedného zo synov V. M. Vasnecova, protojereja Michaila Vasnecova, predstaveného cirkvi sv. Mikuláša v Prahe — Dejviciach, ktorý zomrel r. 1972.

V predvečer oslavy slúžili v chráme sv. Vladimíra všetci archijereji, kňazi a diakoni večiereň s čítaním akafistu a s pobožnosťou. Spieval zbor vedený zbormajstrom M. S. Litvinenkom a niektoré časti spievali veriaci.

O 9. hod. ráno bola odslúžená sv. liturgia, ktorú slúžilo všetko duchovenstvo. Rovnako mohutným dojmom ako krása chrámu pôsobil i modliaci sa ľud, ktorý, napriek tomu, že bol všedný deň, preplňoval katedrálu. To ukazuje, akej mimoriadnej autorite sa teší Vysokopreosvietený jubilant. Ku kráse obradov prispieval chór spevmi komponovanými veľkými ruskými skladateľmi, hlasy diakonov, ktorí prednášali ekténie. I pri tejto sv. liturgii tu pristupovali k sv. prijímaniu nielen duchovní, ale veľké množstvo veriacich. Slávnosť bola po sv. liturgii ukončená ďakovnou pobožnosťu s mnoholetím. Potom uctili prítomní účastníci jubilanta pozdravmi. V posolstve Jeho Svätosti patriarchu Pimena sa zdôrazňovali zásluhy metropolitu Filareta na všetkých stupňoch služby. Metropolita krutický a kolomenský Juvenalij potom prečítal dekrét, ktorým sa jubilantovi udeľuje nedávno zriadený Rad ctihodného Sergija Radonežského I. stupňa. Vladyka Juvenalij pripojil osobný pozdrav. Metropolita odeský a chersonský Sergij pozdravil exarchu za episkopát Ukrajiny. Metropolita Filaret všetkým poďakoval a ukončil slovami: „Keď som si vypočul z Vašich úst toľko chvály a ocenenia mojej práce, bol som zmätený. Ako môže kresťan, stojaci pred tvárou Božou, si prisvojovať nejaké zásluhy? Pripomíname si slová Christa Spasiteľa: I keď vykonáte všetko, čo vám bolo určené, hovorte, nehodní služobníci sme. — Pretože všetko to, čo tu bolo povedané na moju adresu, bolo diktované láskou k mojej pokore, vyjadrujem všetkým, ktorí ma poctili, svoju srdečnú vďaku".

Ďalšu časťou oslavy bolo odovzdanie vysokého radu „Družby národov" v sídle vlády Ukrajinskej SSR ako ocenenie jubilantovho úsilia o koexistenciu, spoluprácu a priateľstvo národov. Večer usporiadal vladyka exarcha vo svojej modernej rezidencii recepciu za účasti episkopátu, duchovenstva a veriacich ukrajinského exarchátu, zástupcov vlády, KMK a spoločenských organizácií. Dostalo sa mi cti predniesť prvý prejav, kde som ocenil vzácnu možnosť zúčastniť sa na takejto slávnosti. V liturgii sme sa nasýtili z jedného svätého stola — prameňa večného života, a tým sme upevnili svoje duchovné spojenie. Život je vzácny Boží dar a spoločne sme zaň ďakovali. Človek má na zemi vysoké poslanie. Dostal život, ale nie na to, aby ho prežil len pre seba a do seba uzavretý, ale na to, aby podľa svojich síl poslúžil blížnemu. „Vy ste, Vaša Vysokopreosvietenosť — povedal som — dobre pochopili podstatu ľudského života a vybrali iste si cestu, na ktorej môžete rozmnožiť svoje hrivny, ponúkajúc svoje sily na službu Bohu, cirkvi a národu."

V ďalšej časti preslovu som ocenil vedeckú a literárnu prácu jubilanta a jeho službu veci trvalého a spravodlivého mieru. Jubilantovi som potom odovzdal darček na pamiatku a pozdravy od priateľov z Československa, od Posvätnej synody našej cirkvi, od sekretariátu KMK. Odovzdal som mu Rad sv. Cyrila a Metoda. Ďalšie pozdravy a prejavy prednieslo zástupcovia vlády a spoločenských organizácií, prezident KMK dr. Károly Tóth. Za prejavy úcty a ocenenia sa poďakoval Vysokopreosvietený vladyka exarcha rečou, kde vyslovil predovšetkým vďaku Bohu a Spasiteľovi, bez pomoci ktorého nemôže človek nič urobiť, a potom všetkým svojim priateľom a spolupracovníkom. Na druhý deň po oslave sme sa s jubilantom rozlúčili, rozlúčili sme sa s prekrásnym Kyjevom a vzájomne medzi sebou a vrátili sme sa k svojej práci. Som vďačný za to, že som mal možnosť zúčastniť sa na týchto krásnych okamihoch. Účastníci si v srdciach uchovali modlitebnú spomienku na metropolitu Filareta. Na mnohaja lita!

Metropolita Dorotej

Veľvyslanectvu Vietnamskej socialistickej republiky — Praha

V Prahe dňa 20. februára 1979

Vážený pán veľvyslanec!

My, účastníci valného zhromaždenia Regionálneho združenia Kresťanskej mierovej konferencie v ČSSR, združujúceho 15 členských cirkví a náboženských spoločností, stretli sme sa v Prahe dňa 20. februára 1979 a pod dojmom otrasných správ o agresívnom útoku na Vietnamskú socialistickú republiku vyjadrujeme vietnamskému ľudu svoju hlbokú solidaritu a odsudzujeme napadnutie Vietnamskej socialistickej republiky súčasnou vládou Číny.

V priebehu mnohých rokov so živou sympatiou sme sledovali zápas Vietnamcov za slobodu, nezávislosť a nastolenie sociálnej spravodlivosti. Vo vážnych okamihoch, ktoré prežívajú, im želáme, aby tieto hodnoty, tak bolestivo nadobudnuté, im zostali zachované a mier bol obnovený. Na mieri vo Vietname závisí v tejto chvíli mier pre všetkých, lebo platí slovo Písma sv.: „Kde trpí jeden úd, tam trpia všetky údy".

Doc. dr. J. Šuvarský
tajomník RZ KMK v ČSSR

Gen. biskup prof. dr. J. Michalko
predseda RZ KMK v ČSSR

Gogoľova úvaha o sv. prijímaní

Pred stosedemdesiatimi rokmi, dňa 1. apríla 1809, prišiel na svet neskorší čelný predstaviteľ ruskej prózy N. V. Gogoľ s tým poslaním, aby ho osvietil a posvätil Christos, pravé Svetlo, ako o to prosí Cirkev pri vštepovaní každého svojho nového úda do svojho tela, keď kňaz pri obrade sviatosti krstu ponorí štetec s požehnaným olejom do vody a robí ním vo vode tri znamenia kríža. N. V. Gogoľ, ktorý sa v dospelom veku zapísal zlatými písmenami do dejín svetovej literatúry, bol zapísaný vďaka vrúcnym modlitbám pri sv. krste, „kúpeli znovuzrodenia", i do „knihy života" tak, že po jeho dobojovaní boja viery, dokonaní behu života a zachovaní viery platia o ňom slová Víťaza nad smrťou: „Kto zvíťazí, takto bude oblečený do bieleho rúcha a nevymažem jeho meno z knihy života, ale vyznám jeho meno pred svojím Otcom a pred Jeho anjelmi" (Zj 3, 5).

Takto Bohom zvečnený N. V. Gogoľ, ktorého meno vošlo do vedomia celého kultúrneho sveta, nám zanechal nielen umelecky stvárnený obraz života svojej doby, ale i neobyčajne úchvatný obraz svojho milostiplného prežívania Božskej liturgie ako „prameňa vody prúdiacej do života večného" v útlej knižočke Úvahy o Božskej liturgii. Prv však, než pristúpil k jej napísaniu, osvojil si nevyhnuteľné poznatky z liturgických diel patriarchu Germana Jeremia, Mikuláša Kabasilu, Dmitrijeva, Nestória a i. a za pobytu v Paríži prehĺbil si svoje znalosti z gréčtiny a cirkevnoslovanského jazyka. Písal ju v čase, keď si čoraz jasnejšie uvedomoval, že i keď je smrť zničením nášho pozemského života a koncom dejinnej existencie človeka, predsa ho vyslobodzuje z jeho obmedzenia, lebo vo svetle Vzkriesenia sa stáva najpozitívnejším prvkom života a skrze Christa bránou do nového života. Sám sa presvedčil, že viera vo Vzkrieseného Christa dodáva veriacemu silu a zbavuje ho desu pred ničotou, lebo je okúseným zasľúbením nového života. Preto nás neprekvapujú jeho slová: „Sladké je umierať".

Niekoľko dní pred svojím zosnutím r. 1852 napísal Gogoľ tieto riadky, ktoré tvoria akési motto k tejto jeho i dnes sviežej knižočke:

„Ak sa neobrátite a nebudete ako deti,
nikdy nevojdete do kráľovstva nebeského" (Mt 18, 3).
Zmiluj sa nado mnou hriešnym, odpusť, Pane!
Spútaj znova diabla tajomnou mocou kríža!
Ako si mám počínať, aby som uznanlivo,
vďačne a večne pamätal vo svojom srdci na úlohu,
ktorá mi bola určená?

Na uctenie svetlej pamiatky veľkého spisovateľa a vrúcneho modlitebníka N. V. Gogoľa pri príležitosti 170. výročia jeho narodenia vybrali sme z jeho Úvah o Božskej liturgii rozjímanie o sv. prijímaní, o ktorom dúfame, že nám umožní uvedomelejšie poslúchnuť vo veľkonočnom čase liturgickú výzvu: „Telo Christovo prijmite, z prameňa nesmrteľnosti okúste!"

Po výklade Modlitby Pána nasleduje úvaha o sv. prijímaní:

„Kňaz pozdravuje z hlbiny svätyne, akoby pozdravoval sám Spasiteľ: „Pokoj všetkým!" Odpovedia mu: „I Duchu tvojmu!" Diakon, vyzývajúc nás k vrúcnemu vnútornému vyznaniu, ktoré máme vykonať v tejto chvíli vo svojom srdci, zvolá: „Skloňte hlavy svoje pred Pánom!" A všetci prítomní, skloniac svoje hlavy pred Pánom, takto sa v duchu modlia: „Pred Tebou, Pane Bože môj, skláňam svoju hlavu a vrúcne volám: som hriešny a nie som hoden, aby som Ťa prosil za odpustenie, ale Ty, pre svoju lásku k ľuďom, zľutuj sa nado mnou ako nad márnotratným synom, ospravedlň ma ako mýtnika a daj, aby som bol hoden Tvojho kráľovstva ako lotor!" Kým všetci takto zotrvávajú v skľúčenosti srdca, kňaz sa potichu modlí: „Ďakujeme Ti, neviditeľný Kráľ, ktorý si svojou nesmiernou mocou všetko stvoril a v hojnosti svojej milosti všetko z nebytia v bytie priviedol. Sám Vládca zhliadni z neba na tých, čo sklonili svoje hlavy pred Tebou, lebo ich nesklonili pred telom a krvou, ale pred Tebou, úžasným Bohom. Preto Ty, Vládca, riaď všetko, čo nás očakáva, k dobru nás všetkých, podľa našich potrieb: s plaviacimi sa ráč plaviť, s cestujúcimi cestuj a nemocných, Lekár duší a tiel, vylieč!" A ihneď k tomu dodáva velebný chválospev k presvätej Trojici, ktorým sa obracia k Božiemu nebeskému milosrdenstvu: „Pre milosť, štedrosť a ľudomilnosť svojho jednorodeného Syna, s ktorým si velebený s presvätým, dobrotivým a živototvorným svojím Duchom, teraz i vždycky i na veky vekov". Zbor volá: „Amen!" Potom sa kňaz modlí túto tichú modlitbu, aby pripravil sám seba i ostatných na prijatie Christovho Tela a Krvi: „Pane Ísuse Christe, ktorý sedíš s Otcom a tu neviditeľne s nami prebývaš, zhliadni zo svojho svätého sídla a z trónu slávy svojho kráľovstva, príď a posväť nás! Ráč nám svojou mocnou rukou podať svoje prečisté Telo a svoju predrahú Krv a skrze nás i všetkým ľuďom!"

Zatiaľ, čo sa kňaz modlí túto modlitbu, diakon sa pripravuje na prijímanie.

Postaví sa pred kráľovskú bránu na ambón, opáše sa orárom a zloží ho na seba krížom ako anjeli, ktorí skladajú svoje krídla na kríž a zakrývajú nimi svoju tvár pred neprístupným svetlom Božstva. Ukloniac sa trikrát ako kňaz, trikrát potichu hovorí: „Bože, očisť mňa hriešneho a zmiluj sa nado mnou!" Potom kňaz vztiahne ruky k svätému disku a zvolaním: „Vnímajme!" nabáda všetkých, aby sústredili svoju myseľ na to, čo sa práve deje. Svätyňa sa zatvorí pred zrakmi ľudu, opona sa zatiahne, aby prijímali najprv kňazi. Zo svätyne zaznie iba hlas kňaza: „Sväté svätým!" keď dvíha svätý diskos. Všetci veriaci, ktorí sú rozochvení týmto výrokom, podľa ktorého môže prijať sviatosť len svätý, odvetia: „Jeden svätý, jeden Pán, Isus Christos, na slávu Otca!" a potom sa spieva hymnus svätca, ktorý má sviatok, na dôkaz toho, že človek má byť svätý, ako sa stal svätým svätec, na poctu ktorého sa hymnus spieva. Nestal sa svätým svojou svätosťou, ale svätosťou samého Christa, lebo človek je svätý ako Chritos v tej chvíli, keď prebýva v Christu, práve tak ako železo, ktoré sa mení na oheň v čase, keď zotrváva v ohni, a hneď hasne, keď sa od neho odlúči.

Teraz kňaz láme chlieb podľa značky, urobenej pri proskomídii, na štyri diely, nábožne hovoriac: „Láme sa a rozdeľuje sa Baránok Boží, Syn Otcov, lámaný a nerozdelený, v každom čase požívaný a nikdy nespotrebovaný, lež posväcuje tých, čo ho prijímajú". Ponechajúc jednu z týchto častíc, aby mohol spolu s diakonom prijať sväté Telo, ktoré nie je zlúčené s Krvou, láme potom čiastočky podľa počtu prijímajúcich. Samo Telo Christovo sa však týmto lámaním neláme, lebo v ňom ani kosť nebola polámaná (J 19, 36). V každej čiastočke ostáva ten istý celý Christos. Je to podobná skutočnosť, ako že v každom úde nášho tela je prítomná tá istá ľudská duša, nerozdelená a celá. Taktiež i v zrkadle, hoc by sa rozbilo na tisíc kusov, odrážajú sa tie isté predmety i v najmenšom jeho kúsku. Taktiež nedielny je k nám doliehajúci zvuk, ktorý zostáva stále tým istým, jediným a celistvým zvukom, i keď by ho počulo tisíc uší. Do kalicha sa nevkladajú všetky tie čiastočky, ktoré kňaz vyňal pri proskomídii na pamäť svätých, zomrelých a živých, ale ostanú ešte nejaký čas na disku. Sväté prijímanie sa udeľuje len tými čiastočkami, z ktorých pozostáva Telo a Krv Pána. V prvých časoch kresťania neprijímali v podobe zlúčenej, ale tak, ako u nás dosiaľ prijímajú kňazi. Každý, keď prijal do rúk Telo Pána, sám sa potom napil z kalicha. Lenže keď novoobrátení kresťania, ktorí boli kresťanmi len podľa mena, začali si z nevedomosti a pre nedostatok cirkevnej disciplíny brať sväté dary domov, aby ich používali na rozličné povery a čary, a keď s nimi zachádzali neslušne v chráme, drgajúc sa navzájom, a dokonca i rozlievali ich, niektorí cirkevní otcovia na daktorých miestach odstránili prijímanie Krvi a namiesto toho uviedli prijímanie oblátok, ako je to v západnej katolíckej cirkvi. Aby sa tak nestalo i v cirkvi východnej, sv. Ján Zlatoústy nariadil nepodávať Telo a Krv oddelene, ale v podobe zlúčenej, že sa nemajú dávať sväté dary do rúk, ale že sa majú podávať lyžičkou, predstavujúcou tie kliešte, ktorými sa dotkol ohnivý seraf perí proroka Izaiáša, aby pripomenul všetkým, aké

je toto dotknutie, ktoré majú okusiť aj ich ústa, aby každý jasne videl, že v tejto lyžičke je onen žeravý uhlík, ktorý seraf bol vzal kliešťami z oltára Božieho, aby jeho dotknutím sa perí prorokových vzdialila sa od neho všetka vina (Iz 6, 6—7). Ten istý Zlatoústy, chcejúc súčasne znemožniť každú myšlienku, že kňaz samovoľne zlučuje Telo a Krv v jeden celok, uviedol práve vo chvíli ich zlúčenia vliatie teplej vody, ktorá naznačuje zohrievajúcu milosť Svätého Ducha. Jej vliatím sa uskutočňuje toto zlúčenie. Preto diakon hovorí: „Teplota viery, plná Ducha Svätého". A tak sa zvoláva na vliatie teplej vody požehnanie toho istého Svätého Ducha, aby sa nič nedialo bez požehnania samého Pána, a súčasne aby teplota vody zobrazovala teplotu krvi. Takto každý, kto ju okúsi, cíti, že neprijíma z mŕtveho tela, z ktorého netečie teplá krv, ale zo živého, životoplodného a oživujúceho Tela Pána, že ani mŕtve Telo Pánovo neopustila božská duša, že bolo plné prejavov Ducha a že sa neodlúčilo od neho božstvo.

Keď služobník Christov prijal najprv sám a potom udelil sv. prijímanie i diakonovi, stojí tu ako nový a od všetkých svojich hriechov očistený človek, súc v tejto chvíli skutočne svätým a hodným podávať ho aj iným.

Otvorí sa kráľovská brána a diakon slávnostne zvolá: „S bázňou Božou, s vierou a láskou pristupujte!" A tu sa pred všetkými zjaví premenený seraf so svätým kalichom v rukách — kňaz, stojaci vo svätých dverách.

Prijímajúci, horiac túžbou po Bohu a súc spaľovaní plameňom lásky k Nemu, pristupujú jeden po druhom, a skloniac hlavu, opakujú túto modlitbu k Ukrižovanému:

„Verím, Pane, a vyznávam, že Ty si opravdive Christos, Syn Boha živého, a že si prišiel na svet spasiť hriešnikov, z ktorých prvý som ja. Taktiež verím, Pane, a vyznávam, že toto, čo prijímam, je opravdivé, samé, prečisté Telo Tvoje a samá, opravdivá, živototvorná Krv Tvoja. Preto Ťa prosím, učiň ma hodným, aby som ich prijal na odpustenie všetkých svojich hriechov a pre život večný!" Na chvíľu zastanúc, aby uvažoval nad tým, k čomu pristupuje, opakuje v hĺbke srdca tieto slová:

„Synu Boží, prijmi ma dnes za účastníka svojej tajomnej večere, lebo nevyzradím tajomstvo Tvojím nepriateľom, ani Ti nedám bozk ako Judáš, ale vyznávam Ti ako lotor: rozpomeň sa, Pane, na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva". A odmlčiac sa na chvíľu, pokračuje: „Aby mi prijímanie Tvojich svätých tajomstiev nebolo na súd alebo odsúdenie, ale na uzdravenie tela a duše!"

Keď sa každý pomodlí toto vyznanie, pristupuje už ako k ohnivému serafovi, a nie ako ku kňazovi, chystajúc sa prijať z posvätnej lyžičky ten žeravý uhlík svätého Tela a Krvi Pána, ktorý má v ňom ako tlejúce raždie spáliť všetok čierny kal hriechov a vypudiť mu z jeho duše večnú noc a premeniť jeho samého na žiariaceho seraťa. A keď kňaz zdvihne nad jeho ústami svätú lyžičku a osloviac ho menom, povie: „Prijíma služobník Boží predrahé, presväté a prečisté Telo a Krv Pána", stretáva sa na chvíľu vo svätých Da-

roch so samým Bohom, stojac tvárou v tvár pred Ním samým. Táto chvíľa je mimo každého času a ničím sa nelíši od samej večnosti, lebo v nej prebýva Ten, ktorý je počiatkom večnosti. Ten, kto zažil tento veľký okamih v Tele a Krvi, je naplnený svätou hrôzou. Kňaz osúša jeho ústa svätým vzduchom a opakuje slová k prorokovi Izaiášovi. „Ajhľa, Tento sa dotkol tvojich perí a zmizla tvoja vina, tvoj hriech je odpustený" (Iz 6, 7). Súc sám svätý, vracia sa od svätého kalicha, vzdáva úctu svätým, pozdravuje ich, ukláňa sa všetkým prítomným, lebo sú jeho srdcu bližší než dosiaľ. Teraz sú s ním všetci spojení zväzkom duchovného príbuzenstva. Potom sa postaví na svoje miesto s myšlienkou, že prijal teraz samého Christa, že Christos je v ňom a že Christos vstúpil do jeho vnútra ako do hrobu, aby prenikol až do najtajomnejších záhybov jeho srdca a potom v jeho duchu vstal z mŕtvych, a tak uskutočnil v ňom samom i svoj pohreb i svoje vzkriesenie. Celý chrám sa skvie jasom tohto duchovného vzkriesenia a speváci spievajú tieto radostné piesne:

„Keďže sme videli vzkriesenie Christovo, pokloňme sa Pánu Isusovi, ktorý je jediný bez hriechu. Krížu Tvojmu klaniame sa, ó Christe, a sväté vzkriesenie Tvoje ospevujeme a oslavujeme, lebo Ty si Boh náš, okrem Teba iného nepoznáme a meno Tvoje vzývame. Poďte, všetci veriaci, pokloňme sa svätému vzkrieseniu Christovmu, lebo, hľa, s krížom nastala radosť celému svetu. Zvelebujeme vždycky Pána a ospevujeme vzkriesenie Jeho, lebo pretrpiac ukrižovanie, smrťou smrť zničil". Ako anjeli, ktorí sa v tejto chvíli zhromaždili, pokračujú: „Skvej sa, skvej sa, Nový Jeruzalem, lebo sa zjavila sláva Pánova nad tebou! Plesaj teraz a veseľ sa, Sion, a Ty, čistá Bohorodička, raduj sa nad vzkriesením svojho Syna! Ó, Pascha, veľká a najsvätejšia, Christe! Ó, Múdrosť a Slovo Božie a Sila! Dopraj nám, aby sme Ťa vrúcne požívali v bezvečerný deň Tvojho kráľovstva!"

Zatiaľ, čo sa v chráme ozývajú tieto piesne o vzkriesení, kňaz postaví na svätý stôl kalich, ktorý i s diskom zakryje prikrývadlami, a modlí sa ďakovnú modlitbu k Pánovi ako Dobrodincovi duší za to, že ho učinil hodným, aby prijal Jeho nebeské a nesmrteľné tajomstvá, a ukončuje ju prosbou, aby riadil našu cestu, utvrdil nás všetkých v posvätnej bázni pred Ním, ochraňoval náš život a upevňoval naše kroky.

Medzitým sa otvorí kráľovská brána posledný raz. Takto zobrazuje otvorenie samého nebeského kráľovstva, ktoré pripravil Chtristos pre všetkých tým, že obetoval sám seba za duchovný pokrm celého sveta. Svätý kalich, ktorý diakon vynáša so slovami: „S bázňou, s vierou a láskou pristupujte!" a jeho odnesenie znázorňuje príchod samého Pána k ľudu, aby ich všetkých uviedol do Otcovho domu. Celý zbor zaburáca víťazným spevom: „Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom! Boh je Pán a zjavil sa nám!" Spolu so zborom spieva celý chrám duchovný chválospev, ktorý vychodí z hlbín mohutnejúceho ducha. Kňaz bezpečný, že sa teraz všetci vzhľadom na čistotu stali skutočným Božím dedičstvom, žehná prítomných slovami: „Spas, Bože, ľud svoj, a požehnaj dedičstvo svoje!" a sústredí myšlienky na nebevstúpenie Pána, ktorým sa skončil jeho pobyt na zemi. Postaví sa spolu s diakonom pred svätý prestol a klaňajúc sa, naposledy ho okiadza a potichu hovorí: „Vznes sa, Bože, nad nebesá, nad celou zemou Tvoja sláva!", zatiaľ čo zbor úchvatnou piesňou a duchovnou radosťou žiariacimi melódiami nabáda duše všetkých, aby spolu s ním spievali pieseň duchovnej radosti: „Videli sme svetlo pravé, prijali sme Ducha nebeského, našli sme vieru pravdivú, nerozdielnej Trojici sa klaniame, lebo ona nás spasila!"

Diakon, ani slova neprehovoriac, objaví sa v kráľovskej bráne so svätým diskom na hlave. Svojím mlčanlivým pohľadom na celé zhromaždenie a svojím odchodom zobrazuje, že sa Pán od nás vzdialil a že vstúpil na nebesá. Za diakonom sa objaví v kráľovskej bráne kňaz so svätým kalichom. Takto oznamuje, že Pán, ktorý vstúpil na nebesá, bude prebývať s nami až do skončenia vekov, a hovorí: „V každom čase, teraz i vždycky i na veky vekov!" Potom odnesú kalich i diskos na bočný žertveník, na ktorom sa konala proskomídia. Žertveník už nepredstavuje jaskyňu, v ktorej sa Pán narodil, ale ono vyvýšené miesto slávy, na ktorom sa dokončil Synov návrat do lona Otcovho".

Kiež poučení touto hlbokou Gogoľovou úvahou o sv. prijímaní a posilnení svätými Darmi kráčame v radostnej nádeji v ústrety opätovnému príchodu svojho Pána a v skalopevnej viere očakávame život budúceho veku!

Dr. Vl. Buchta

CHRISTOS VOSKRESE! V radostnom ovzduší svetlej Paschy Christovej, Jeho slávneho vzkriesenia, dovoľujeme si zaželať našim čitateľom príjemné prežitie tohto „sviatku sviatkov". Súčasne sa modlíme, aby Jeho slávny pozdrav „Pokoj vám" zaznel nielen v nás samých, v našich rodinách, v našom okolí, ale na celom svete, aby táto jar bola jarou mierovou. VOISTINU VOSKRESE!

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ DAROVALI:

Pravoslávni veriaci zo Šamudoviec: Juraj Droboz 50.—, Alžbeta Čenčariková 50.—, Anna Hrehová 50.—, M. Kocurová 50.— a M. Haraščaková Kčs 20.—. Jagerková, Brezno, Kčs 20.—, Mária Čižmarová, Košice, 50.— a Bohuznámy veriaci z Údola Kčs 100.—.

Všetkým darcom srdečne ďakujeme. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

Komuniké

Regionálne združenie KMK v ČSSR sa stretlo dňa 20. 2. 1979 v Prahe v hoteli Internacional na valnom zhromaždení za účasti viac ako 100 predstaviteľov členských cirkví, náboženských spoločností, teologických fakúlt a duchovenstva. Rokovanie, ktorému predsedal gen. biskup Slov. evanjelickej cirkvi a. v. a viceprezident KMK prof. dr. Ján Michalko, zhodnotilo činnosť Regionálneho združenia v mierovej práci veriacich a prerokovalo úlohy, ktoré pred združením stoja v tomto roku. Ako hostia sa na zasadnutí zúčastnili zástupcovia štátnej správy na čele s riaditeľom sekretariátu pre veci cirkevné pri Úrade predsedníctva vlády ČSSR.

Na začiatku rokovania vykonal prof. dr. Amadeo Molnár, podpredseda RZ KMK, pobožnosť na základe posolstva Matúšovho evanjelia 13, 24 n.

Správu o práci RZ KMK za uplynulý rok, ktorá bilancovala všetku činnosť, ktorá sa niesla v znamení významných výročí (30. výročia februára 1948, 20. výročia vzniku KMK, 60. výročia vzniku ČSR), príprav a konania 5. všekresťanského mierového zhromaždenia v júni 1978 v Prahe a ťažiskom ktorej bola študijná činnosť komisií Reginálneho združenia, predniesol tajomník RZ KMK v ČSSR doc. dr. Jaroslav Šuvarský. Hovoril o problémoch súčasnej medzinárodnej situácie a vyjadril presvedčenie, že veriaci budú naďalej pokračovať v neúnavnom úsilí o trvalý mier, o vytvorenie lepšieho sveta spolu so všetkými ľuďmi dobrej vôle. V záverečnej časti svojho vystúpenia predložil plán práce RZ KMK na tento rok. Ďalej bola prednesená správa za rok 1978 a schválený rozpočet na rok 1979.

V piatich nasledujúcich správach sa zhromaždenie oboznámilo s činnosťou mierových výborov členských cirkví: cirkvi českobratskej evanjelickej, slovenskej evanjelickej cirkvi a. v., pravoslávnej cirkvi, cirkvi československej husitskej a reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku. Vzájomná informovanosť môže takto prispieť k povzbudeniu a obohateniu v práci, ktorá je integrálnou súčasťou diela jednotlivých členských cirkví a náboženských spoločností.

Ušľachtilé, vlastenecké, mierové ciele Regionálneho združenia KMK v ČSSR, mierovú prácu cirkví i ich tlače pozitívne ocenil v pozdravnom prejave na valnom zhromaždení riaditeľ SVC pri Úrade predsedníctva federálnej vlády dr. K. Hrůza.

Zhromaždenie tiež pozdravil gen. tajomník KMK L. Miřejovský, ktorý prítomných informoval o hlavných dôrazoch súčasnej činnosti tohto medzinárodného hnutia.

V mene Ekumenickej rady cirkví v ČSR oslovil valné zhromaždenie predseda dr. Ján Urban. Dekan Komenského evanjelickej bohosloveckej fakulty V Prahe, prof. dr. Josef Smolík, informoval o výsledkoch posledného zasadania Ústredného výboru Svetovej rady cirkví, ktoré sa konalo na prelome roku 1978—1979 na Jamaike.

Na záver rokovania účastníci valného zhromaždenia RZ KMK v ČSSR jednomyseľne prijali list, adresovaný veľvyslanectvu Vietnamskej socialistickej republiky v Prahe, kde sa odsudzujú agresívne vojnové akcie pekinskej vlády a vyjadruje sa presvedčenie, že hodnoty získané dlhým bojom vietnamského ľudu za slobodu zostanú zachované a mier bude obnovený.

So súhlasom sa tiež prijali závery mimoriadneho zasadania Svetovej rady mieru v Berlíne k otázkam odzbrojenia, udržania mieru vo svete a zlepšenia vzťahov medzi národmi a vydrená bola podpora uskutočňovaniu myšlienok, obsiahnutých vo výzve „Zastavte zbrojenie".

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

SPOMIENKA NA 1600. VÝROČIE SMRTI SV. BAZILA VEĽKÉHO

„V pamäti večnej bude spravodlivý" (Ž 112, 6), takto hovorí starozákonný žalmista o ľuďoch, ktorí žili podľa vôle a prikázaní Pána. A k takýmto ľuďom podľa všeobecného vedomia cirkvi patrí nesporne i významná postava novozákonnej cirkvi, popredný teológ a cirkevný otec — sv. Bazil Veľký, od smrti ktorého uplynulo v tomto roku 1600 rokov. Jeho život a dielo sme si pripomenuli v prvom čísle tohto časopisu a na stránkach nášho kalendára na rok 1979.

Pretože veľkosť a mnohostrannosť diela tohto svätca si vyžaduje trvalú a všestrannú pozornosť, lebo má čo povedať aj dnešnej generácii kresťanov, najmä mladým bohoslovcom, pre ktorých navždy ostane živým príkladom opravdivého dušpastiera, rozhodli sme sa v rámci teologického krúžku na našej bohosloveckej fakulte usporiadať spomienkovú slávnosť. Táto sa uskutočnila dňa 13. februára 1979 v budove fakulty. Slávnosť otvoril prodekan PBF v Prešove prof. Andrej Hniďak, ktorý okrem profesorov a poslucháčov privítal na pôde fakulty aj mnohých hostí, predovšetkým Jeho Pre-

osvietenosť Nikolaja, biskupa prešovského, zástupcov Úradu eparchiálnej rady v Prešove, arcidekanov z prešovskej a michalovskej eparchie a niektorých duchovných. Hlavný referát o živote a činnosti sv. Bazila Veľkého predniesol dekan fakulty protj. dr. Štefan Pružinský, ktorý načrtol náboženskú a spoločenskú zložitosť doby sv. Bazila Veľkého, priblížil jednotlivé momenty života a činnosti tohto sv. otca: mladé roky, vzdelanie, dušpastiersku, teologicko-literárnu, liturgickú a sociálnu činnosť pre dobro všeobecnej cirkvi, jeho ekumenické postoje a pod.

Po hlavnom referáte nasledovala živá diskusia, najmä o literárno-teologickej, praktickej, liturgickej a ekumenickej činnosti sv. Bazila Veľkého. Táto diskusia znova ukázala, že pre nás pravoslávnych odkaz sv. otcov je neodmysliteľnou súčasťou náboženského, liturgického, bohosloveckého i praktického života, že je nutné pre správnosť ďalšieho rozvoja dnešnej teológie a duchovného života udržiavať trvalú a živú spojitosť s týmto odkazom otcov a tvorivo ho uplatňovať. Na záver diskusie bolo vyslovené prianie, aby naši duchovní pamiatku tohto veľkého svätiteľa oslávili tiež na svojich farnostiach, aby vo svojich kázňach priblížili život a dielo sv. Bazila Veľkého veriacim, tiež na okresných poradách duchovných a v tlači, čo iste bude splnené, aby náš ľud s ešte väčšou láskou mohol liturgicky i modlitebne uctievať sv. Bazila a duchovne sa posilňovať jeho neoceniteľným duchovným a bohosloveckým odkazom vo všetkých oblastiach svojho duchovného i spoločenského života.

Opravdu, „v pamäti večnej bude spravodlivý"! Š. P.

Zo života našich farností

Svätenie pásch pri pravoslávnom chráme vo Vyšnom Mirošove — 1978.

Kňazské jubileum

Dňa 31. marca 1979 sa dožil 25 rokov duchovenskej činnosti veľadôstojný otec Nikolaj Hrinko, správca farnosti Stročín, okr. Svidník, ktorý sa 26. novembra t. r. s Božou pomocou dožije i 50 rokov svojho života. Dôstojný otec Nikolaj sa narodil r. 1929 v Bodružali v rodine malého roľníka. Po absolvovaní gymnázia a Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove bol dňa 30. marca 1954 vysvätený na diakona a 31. marca 1954 na jereja Preosvieteným vladykom Metodom (Millým) biskupom michalovským. Svoju duchovenskú činnosť začal na farnosti Ruský Kazimír, neskôr pôsobil v Hačave, v Ihľanoch a od r. 1969 v Stročíne. Na každej farnosti zanechal kus statočnej práce. V Ruskom Kazimíri počas jeho účinkovania zaviedli elektroinštaláciu v chráme, v Hačave takisto a naviac i vo farskej budove a dal ohradiť i farskú záhradu. V Ihľanoch v dobrej spolupráci s miestnymi veriacimi urobil generálnu opravu farskej budovy, ohradu farskej záhrady a ešte roku 1968 sa mu podarilo dať urobiť elektroinštaláciu a maľbu chrámu, ktorý vysvätil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, za asistencie riaditeľa ER d. o. prot. Petra Spišáka a miestneho duchovného v júli 1968. Hoci d. o. Nikolaj Hrinko sa pri týchto prácach ťažko narobil, ako napokon každý pravoslávny duchovný, predsa sa na jeho prácu rýchlo zabudlo a v krízových rokoch si vytrpel, ako každý z nás, vzali mu chrám, začal slúžiť na fare, ale i odtiaľ bol deložovaný... Od 1. 7. 1969 je v Stročíne a za aktívnej pomoci veriacich robí náter chrámu v obci i na filiálke Nová Polianka. I fara sa zaskvela v novom rúchu. Za svoju dušpastiersku prácu bol d. o. Nikolaj vyznamenaný r. 1962 nabedreníkom, ktorým ho vyznamenal vtedajší prešovský biskup, dnešný Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej. Roku 1967 ho Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, vyznamenal právom nosenia zlatého kríža. Dôstojný otec Nikolaj Hrinko rád slúži nielen na svojej farnosti, ale pomáha i vo Vojtovciach, Potôčkoch, obsluhoval Veľkrop. Všade ho majú radi. Blahoželáme vzácnemu jubilantovi a do ďalších rokov mu želáme veľa zdravia a Božieho požehnania.

Na mnohaja lita! **prot. Peter Cuper**

Prot. M. Kernaševič

Kiež Tvoji kňazi oblečú si spravodlivosť

(Žalm 131 (132), 9)

Nenadarmo sa hovorí, že slová pobádajú. Túto vlastnosť majú zvlášť slová plné určitého významu, ak sú niekým vnímané, ak ich počúvame so záujmom pre osobné alebo všeobecné blaho. Taká slová dávajú impulz k činom, alebo aspoň k rozjímaniu. Aj mňa k písaniu týchto riadkov pobádali slová 132. žalmu v 9. verši, ktoré znejú: „Svjaščennicy Tvoji, Hospodi, oblekutsja v pravdu..."

Koľkokrát si obliekam rúcho — felon, ak sa chystám slúžiť sv. liturgiu, vždy odriekavam tieto slová žalmu. Priznávam sa, dlho mi tieto slová boli, dalo by sa povedať, málo významné. Pri ich odriekaní využíval som slobodu márnotratného syna, nezamýšľajúc sa veľmi nad ich významom, i keď nemôžem tvrdiť o sebe, že by som nemal rád pravdu, že by som nebol jej nositeľom a hlásateľom pokiaľ mi k tomu milosť Božia je nápomocná a moja osobná vôľa k tomu príchylná. Nie je podstatné, prečo ma tie slová pobádali, ale že ma vôbec pobádali, aby úvahou o nich som sa podelil aj s čitateľmi našej cirkevnej tlače.

Ak slová majú pre človeka určitý význam, ak ho k niečomu pobádajú, alebo na niečo zaväzujú, tak kňaza pravoslávneho citované slová 132. žalmu veľmi zaväzujú, aby nebol v chráme luhárom, keď vraví, že si oblieka rúcho pravdy a neuvažuje, akej, do akej mieri, a či vôbec do nejakej.

Vysloviť slovo pravda nie je ťažké. Ťažšie je poznať pravdu a ešte ťažšie je obliecť sa do rúcha pravdy.

Čo je pravda?

Nám nepôjde o pravdu ľudskú, o zhodu názoru na istú skutočnosť, lebo určitá skutočnosť nemusí byť jednotne posudzovaná, z čoho vyplýva, že ľudská pravda je iba relatívna. Nám pôjde o pravdu Božiu — o absolútnu, ktorú pozná iba Boh, ako aj tí, ktorým svoju pravdu zjaví, lebo On je jej pôvodcom i garantom. Nám zo svojej pravdy zjavil toľko, koľko je potrebné na splnenie nášho životného cieľa, t. j., aby sme oblečení v ňu skrze živú vieru v absolútnu Pravdu, súc Ňou omilostení a ospravedlnení za naše nepravdy, mohli vojsť do jej Kráľovstva. Teda obliecť sa do rúcha pravdy znamená poznať ju, pokiaľ je človeku dostupná a živou vierou byť jej nositeľom a hlásateľom. Živá viera je viera doplnená patričnými skutkami.

Čomu má veriť každý pravoslávny kňaz ako aj každý veriaci, aby si skrze svoju vieru zaslúžil spasenie, musí vedieť každý pravoslávny veriaci. Táto

viera je definovaná v Symbole viery a môžeme ju zhrnúť do týchto bodov:

1. Je jeden Boh prebývajúci v Trojici, v troch Osobách: Boh Otec, Boh Syn a Boh Duch Svätý.
2. Boh je spravodlivý Sudca, ktorý za dobré skutky odmeňuje a za zlé tresce.
3. Druhá Osoba Svätej Trojice, Syn Boží, stal sa človekom, trpel za nás i zomrel na kríži, aby nás svojím utrpením i smrťou vykúpil, aby zadosťučinil Božej spravodlivosti.
4. Duša človeka je nesmrteľná.
5. K spáse človeka je potrebná milosť Božia.

Tieto podstatné zjavené Božské pravdy je povinný veriť každý kresťan túžiaci po spasení, lebo

„bez vjery nevozmožno uhoditi Bohu" (Žid. 11, 6), lebo

„iže vjeru imet i krestitsja, spasen budet, a iže ne imet vjery, osužden budet" (Mr. 16, 16), lebo

„vjerujaj poslavšemu Mja, imat život vječnyj i na sud ne priidet, no prejdet ot smerti v život" (Ján 5, 24), lebo

„vsja vozmožna vjerujuščemu" (Mr. 9, 23).

Všetko je možné veriacemu? Áno, všetko... Ale prax nám tieto slová nepotvrdzuje — môže niekto namietať. Nepotvrdzuje, odpovieme, lebo, žiaľ, nie je medzi nami tej viery. Dnes mnohí môžu povedať: „Rád by som veril, ale nemôžem". Áno, i ten má pravdu, čo tak hovorí, lebo viera je dar Boží a dostávajú ho tí, ktorí po ňom túžia, ktorí oň prosia a majú snahu ten dar obohatiť, skrášliť patričnými skutkami.

Viera je prejavom úcty, je potvrdením toho, že ten, komu alebo v koho verím, je hoden dôvery. To znamená, ak verím v Boha, už samotnou vierou preukazujem Mu česť. Preto iba veriaci môže povedať: „Tebe podobajet vsjakaja slava, česť i poklonenie, Otcu, i Synu, i Svjatomu Duchu..." Ak vieru v Trojjediného Boha obohatíme dobrými skutkami nielen fyzickými, ale aj duchovnými, majúc Boha stále pred očami, stále chodiac s Ním ako Enoch (1. Moj. 5, 24), ustavične Ho nosiac v srdci, potom pre naše dobrovoľné zblíženie sa s Ním zblíži sa aj On s nami a obdarí nás väčšou smelosťou, trúfalosťou (derznovenijem) prosiť od Neho viac a nádej, vyvierajúca z našej pevnej a živej viery v Neho nás nesklame. Dôkazom toho sú životy svätých.

Svätí pre svoj vysokomorálny život a pre svoju vieru, vieru správnu, boli schopní zázračných činov, lebo ich viera bola nebeská pravda správne chápaná a definovaná v ich učení a realizovaná ich svätým životom na zemi.

Tú pravdu treba mať aj nám kňazom na mysli, keď odriekame slová: „Svjaščennicy tvoji, Hospodi, oblekutsja v pravdu..." Tá pravda musí byť aj v našej viere zakotvená, nepoškvrnená ľudským mudrovaním, fantáziou, výmyslami a doplnkami Bohom nezjavenými, ktoré sú viac na záhubu, ako na spásu človeka. Túto svätú vieru od nánosov bludného učenia zachránili

naši pravoslávni cirkevní velikáni, ako Mikuláš myrlicejský, Vasil Veľký, Gregor Bohoslov, Ján Zlatoústy, Meletij antiochijský, Taras carihradský, Cyril jeruzalemský, Atanáz alexandrijský, Cyril a Metod, učitelia Slovanov, a mnohí iní svätí Otcovia. Oni nám náš poklad — našu pravoslávnu vieru — zachovali čistú s tým odkazom, aby sme ju podobne aj my takú nepoškvrnenú odovzdali našim potomkom. My ich zato velebíme slovami: „Tainstvennyja dnes Ducha truby, bohonosnyja Otcy voschvalim, pesnopevšija posrede cerkve, pesň sličnuju bohoslovija: Trojcu jedinu nepremennuju, suščestvo že i Božestvo: nizložiteli Arievy, i pravoslávnych poborniki, moľaščijasja vsehda Hospodu, pomilovatisja dušam našim" (Stichira na Slavu: 11. októbra).

(Pokračovanie)

Knižka o našej cirkvi

Je vždy radostnou udalosťou, keď sa v cirkvi objaví nová kniha. V poslednom čase sa objavila vo výklade predajne PETRA v Prešove síce malá, ale veľmi pekne vypracovaná informačná brožúra s názvom „NAŠE PRAVOSLAVÍ" (88 strán, cena Kčs 10.—). Vydala ju Metropolitná rada pravoslávnej cirkvi v Československu s požehnaním a za riadiacej činnosti Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja. Názov i obsah v češtine (s pripojeným súhrnom v ruštine a angličtine) ukazuje, že je to kniha určená v prvom rade pre našich bratov a záujemcov z radov nepravoslávnej verejnosti v českých eparchiách, kde sa už dlho túžilo po takejto informácii. Akiste po tejto knižke siahnu aj naši kňazi a veriaci na Slovensku, čo snáď ani netreba zdôrazňovať. Obsah knižky stojí za to, hoci je stručný. Ten náš veriaci, ktorý o svojej pradedovskej cirkvi vie málo, nájde tu poučenie, obnoví si dávne vedomosti z hodín náboženstva. Čitateľ, ktorý sa zaujíma o našu vieru a cirkevný život, nájde tu dobrý úvod do poznania pravoslávnej tradície. Dočíta sa o tom, ako pravoslávny človek verí, ako sa modlí, ako sviatostne žije, ale tiež bude čítať o dejinách pravoslávia v našej vlasti, o tom, ako je naša cirkev zriadená a aký pozitívny vzťah zaujíma k svetu, v ktorom žije. Niektoré otázky sú formulované tak, aby oslovili nepravoslávneho človeka, ktorý nie je navyknutý na náš cirkevný jazyk a bohoslužobnú terminológiu. Naše farnosti určite zakúpia väčší počet tejto publikácie, ktorú expeduje na objednávku PETRA v Prešove.

PRAVOSLÁVNY CIRKEVNÝ KALENDÁR V NEMČINE

Tento kalendár vydala pravoslávna cirkevná obec — ruský exarchát — v Drážďanoch. Kniha má veľa ilustrácií a krásny obsah. Okrem kalendária sú tu poučné, liturgické a historické články. Všetko na prekrásnom kriedovom papieri. Obsah spracoval náš krajan, d. o. Michal Dandár, ktorý pôsobí v Drážďanoch. K tejto publikácii, ktorá svedčí o pracovitosti a pohotovosti o. Michala, zo srdca blahoželáme a tešíme sa už teraz na ďalší kalendár a iné publikácie z tejto duchovnej dielne.

Zo života prešovskej eparchie

Archijerejské bohoslužby

● Dňa 4. februára t. r. Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Prešove za spoluslúženia d. o. mitr. prot. Jozefa Iljuka, špirituála PBF, a miestneho duchovného d. o. Petra Kormaníka, ktorý predniesol kázeň na evanjeliovú tému.

● Dňa 11. februára t. r., v nedeľu colníka a farizeja, odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. J. Iljuka a d. o. Petra Kormaníka a predniesol príležitostnú kázeň.

● V deň sviatku „Sritenija" Isusa Christa, t. j. 15. 2. t. r., v katedrálnom chráme v Prešove Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. mitr. prot. J. Kuzana, predstaveného katedrálneho chrámu, a d. o. Petra Kormaníka, ktorý predniesol kázeň. Po sv. liturgii Preosvietený vladyka Nikolaj posvätil podľa obyčaje sviečky.

● Dňa 25. 2. t. r. Preosvietený vladyka Nikolaj odslúžil v katedrálnom chráme v Prešove archijerejskú sv. liturgiu. Spoluslúžil d. o. prot. J. Kuzan, d. o. prot. J. Iljuk a d. o. P. Kormaník. Na evanjeliovú tému kázal d. o. prot. J. Kuzan.

Zo života michalovskej eparchie

Milá spomienka

Uplynul rok odo dňa 23. 2. 1978. Na tento deň si budú veriaci pravoslávnej cirkevnej obce Zemplínsky Klečenov vždy radi spomínať, veď vtedy, 10 rokov od začiatku výstavby, otvorili a dali si vysvätiť svoj chrám Boží. Bolo treba vynaložiť veľa statočnej práce, finančnej obetavosti, veľa vytrvalosti a viery a tú naši veriaci mali. Po roku náš chrám doplňujeme potrebným vybavením. Chrám je zasvätený sv. Jánovi Krstiteľovi. Veľmi dobrá, bratská, je naša spolupráca s pravoslávnymi veriacimi zo Zemplínskeho Hradišťa a iných okolitých obcí. Dôstojný otec Fejo zo Zemplínskeho Hradišťa nás obsluhuje a veľmi presne chodieva k nám odslúžiť sv. bohoslužby, usmerňuje nás v ďalšej práci a vo všetkom nám pomáha. Pevne stojíme na základoch pradedovskej pravoslávnej viery a s pomocou Božou dokončíme dielo na radosť našich pravoslávnych veriacich.

Veriaci z Klečenova

POSMRTNÉ SPOMIENKY

Dňa 3. februára 1979 zomrel na následky ťažkého zranenia v michalovskej nemocnici vo veku 65 rokov brat Pavol Horňák, dlhoročný kurátor pravoslávnej cirkevnej obce Hnojné, rodák z Klokočova. V Hnojnom pomáhal pri výstavbe pravoslávneho chrámu, ktorý Preosvietený vladyka Metod (Millý), vtedajší biskup michalovský, roku 1955 vysvätil. Brat Pavol Horňák sa počas vojny zapojil do odboja a po vojne do budovateľského úsilia ako dobrý tesár. Poznali ho ako takého i na vážskych kaskádach. V rokoch 1968—69 sa osvedčil ako neohrozený bojovník za pravoslávie, ktorému zostal verný až do svojej tragickej smrti. Na JRD v Závadke pracoval už ako penzista až do smrti. Pravoslávna cirkev v ňom stratila aktívneho kurátora. Jeho telesné pozostatky sme uložili na miestnom cintoríne v Hnojnom dňa 6. 2. t. r. za účasti veľkého počtu veriacich rôznych vierovyznaní z Hnojného, Fekišoviec a Závadky. Smútočnú kázeň predniesol d. o. Juraj Cap, okr. arcidekan, za pozostalých sa so zosnulým rozlúčil miestny duchovný d. o. Mantič, za JRD v Závadke jeho podpredseda. Smútočný spev viedol br. Michal Pončič z Jovsy a br. Michal Bobanec zo Závadky.

Vičnaja jemu pamjať!

V neskorých večerných hodinách 12. februára 1979 po dlhej a ťažkej chorobe tíško odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi brat Andrej Cirek, dlhoročný kurátor zo Stakčína, v nedožitých 85 rokoch. Čistú a úprimnú vieru a oddanosť pravoslávnej cirkvi dokázal nielen slovami, ale i skutkami. Jeho neochvejný postoj sa ukázal zvlášť pri znovuzrodení pravoslávia v rodnej obci, keď ako mladý človek venoval všetky svoje sily na utvrdenie rodnej a pravej viery. Pohrebné obrady za veľkej účasti veriacich sa konali 14. 2. 1979. Nech Pán Boh prijme dušu svojho služobníka a nech ho odmení večnou blaženosťou.

Vičnaja pamjať!

Spomíname...

Pred 2 rokmi, 10. marca 1977, sa naplnil čas pozemského života pre brata Vasila Kapraľa zo Stakčína, dlhoročného člena kurátorského zboru, ktorý zomrel vo veku 89 rokov. Spomíname na človeka pevnej a nezlomnej viery v Boha, na človeka práce, ktorý stál pri zrode myšlienky na návrat do pravoslávnej cirkvi a ktorý sa aj zaslúžil o jej realizáciu, spomíname s úctou a modlitbou, aby ho Všemohúci odmenil v živote večnom svojou blaženosťou.

Blažennyj pokoj i vičnaja pamjať!

Z ALEXANDRIJSKEJ CIRKVI

V novembri 1977 vstúpil do 25. roku svojej činnosti od svojho založenia Inštitút pre východné štúdiá pri knižnici pravoslávneho patriarchátu alexandrijskej cirkvi. Inštitút bol založený Jeho Sv. patriarchom a pápežom alexandrijským Christoforom II. (1939—1957) pri tisícročnom výročí od spálenia preslávenej nedoceniteľnej bibliotéky alexandrijského patriarchátu, ku ktorému došlo r. 952. Na zriadenie inštitútu vtedy inšpiroval patriarchu prof. Th. D. Moschonas, ktorý dodnes je dušou inštitútu ako profesor a doktor paleografie. V súčasnej dobe je ustanovizeň pod ochranou terajšieho najvyššieho cirkevného predstaviteľa pravoslávnych kresťanov alexandrijského patriarchátu Jeho Sv. patriarchu Nikolaja VI.

Inštitút nie je obvyklou školou, nemá žiadne posluchárne, akademických učiteľov ani študentov. Je otvorený teológom, historikom, kanonistom — vedcom, ktorí sa upísali telom a dušou teologickému bádaniu. Študujú sa v ňom otázky z oboru dogmatiky, cirkevných dejín, liturgiky a mnohí odborníci sa venujú štúdiu rukopisov, starožitností a pamiatok. Inštitút publikuje texty a vedecké práce. Tie potom vychádzajú v historickej ročenke Analekta (Zborníky). Za dvadsaťpäť rokov vyšlo 25 zväzkov, posledný je dvojzväzkový. Publikujú v nej nielen teológovia z Egypta, ale i z ďalších miestnych pravoslávnych cirkví a taktiež učenci rímskokatolícki a protestantskí. Články vychádzajú v jazykoch gréckom, francúzskom a arabskom.

Podľa čl. prot. Joanna Orlova v časopise Stimme der Orthodoxie, Berlín, č. 10/1978. *P. A.*